

15 jaar Anybody

Hoe beoordeel je jezelf?

Te dikke benen. Wel mooie borsten. Maar dan die buik... In de afgelopen vijftien jaar keken duizend vrouwen, stellen en mannen in de rubriek *Anybody* naar hun naakte lichaam. Vaak wisten ze haarfijn wat er mooi of mis was met hun lijf. Hun ideale lichaam zat in hun hoofd en elke afwijking konden ze precies aangeven. Maar hoe kom je eigenlijk aan zo'n ideaalbeeld van jezelf? De laatste jaren wordt vaak beweerd dat de media en de cosmeticabedrijven vrouwen een onrealistisch schoonheidsideaal aansmeren. Bedrijven slaan een slaatje uit de onzekerheid van vrouwen en daarbij wordt het schoonheidsideaal door al dat fotoshoppen ook nog eens steeds onbereikbaar. Hoe gefrustreerder de vrouw, hoe meer ze koopt, lijkt het geniepige plannetje van de reclamemakers. Hoewel daar zeker een kern van waarheid in zal zitten, geef je jezelf niet echt een compliment als je alleen de media de schuld geeft. Zijn vrouwen werkelijk schapen die slaafs achter kunstmatige schoonheidsidealen aanlopen?

Gelukkig is er de laatste tijd steeds meer onderzoek naar schoonheid. De obsessie voor schoonheid komt niet uit de lucht vallen, noch zijn schoonheidsidealen op drijfzand gebaseerd. In alle culturen en in de hele geschiedenis komen bepaalde idealen steeds weer terug. Deze zijn dus min of meer universeel en bestaan dus ook in het Nederland van 2010. Deze schoonheidsidealen zijn vooral ontstaan tijdens de evolutie van man en vrouw in de afgelopen tienduizenden jaren. Deze zijn zó diep in ons gegraveerd, dat een paar decennia televisie en film ze er niet uit krijgt. Sterker nog, media gebruiken juist deze beelden en benadrukken ze, daarom werken ze zo goed! Natuurlijk veranderen de idealen, net als de mode. Maar niet iedereen wil hetzelfde. Ook in tijden dat iedereen dun zou moeten zijn, houden veel mannen van dikke vrouwen houden en andersom. Op dit moment zou je kunnen stellen dat er voor het vrouwelijke lichaam vijf idealen bestaan: Rubens, Glamour, Fotomodel, Lolita en Catwalk. Je kunt ze rangschikken naar mate van 'vrouwelijke rondingen'. De meeste rondingen heeft de Rubensvrouw, de minste het Catwalkmodel. Deze schoonheidsidealen bestaan dus tegelijkertijd naast elkaar, er is niet één model.

Overal rond: De Rubensvrouw

De Rubensvrouw is misschien wel het oudste schoonheidsideaal ter wereld. De Venus van Willendorf is een klein beeldje van maar liefst 23.000 jaar oud, gevonden in Oostenrijk aan het begin van de vorige eeuw. Het is een bolronde vrouw met enorme borsten. Als ze nu zou leven, dan zou ze zeker van de dokter te horen krijgen dat ze ernstig overgewicht had. Ook in andere culturen en tijden zijn volle vrouwen vaak populair. Zo'n vierhonderd jaar geleden schilderde Rubens prachtige volslanke vrouwen. Rondingen geven vruchtbaarheid aan, maar hebben ook een ander voordeel: een vetlaag is een goede reserve voor magere tijden. Als in de oertijd de jacht mislukte of de winter lang duurde was het handig een voorraadjie energie te hebben. Dat is helaas ook een belangrijke reden waarom zoveel mensen

moeite hebben om zich in te houden met eten. Lange tijd was het namelijk een goede zaak om te eten wat je te pakken kon krijgen. Maar veel mensen kennen tegenwoordig geen magere tijden meer. Daarom staat dik tegenwoordig vooral gelijk aan ongezond. Toch is de Rubensvrouw een belangrijk schoonheidsideaal. Onderzoek laat zien dat veel mannen voor volle vrouwen gaan. Op porno-sites zijn dikke vrouwen dan ook een aparte categorie 'BBW' (Big Beautiful Women). Valt een man op natuurlijke grote borsten, dan zal hij vrijwel altijd voor een dikke vrouw moeten gaan.

Slank met grote rondingen: het Glamourmodel

Het Glamour (of Porno)-model is slank maar heeft grote borsten en als het even kan grote billen. De sexueel aantrekkelijke lichaamsdelen zijn dus vergroot. Pas met de uitvinding van de borstvergroting kon het glamourmodel uitgroeien tot een (bereikbaar) ideaal. De naam Glamour (maar vooral Porno) geeft al aan dit ook een twijfelachtig ideaal is. Veel vrouwen willen stiekem wel grote borsten, maar willen ook weer niet dat mannen alleen daarom achter ze aanlopen. En praktisch zijn er natuurlijk ook nogal wat bezwaren, een reden dat sommige vrouwen met grote borsten ze juist laten verkleinen. Het lijkt er op dat het glamourmodel wat minder populair wordt, de tijd van de echte uitwassen is een beetje voorbij. Via een speciale, nu verboden techniek werden bij pornomodellen een soort plastic sponzen ingeplant. Die hebben de eigenschap dat ze heel langzaam vocht opnemen. Uiteindelijk leidt dat tot enorme joekels. Maar omdat het opzuigen van vocht niet stopt, worden de borsten zo groot dat ze uiteindelijk pijn gaan doen. Beroemd is het voorbeeld van de B-actrice Lolo Ferrari met een volledig opgespoten lichaam en enorme borsten. In Nederland hadden we Vanessa en later Tatjana Simic, maar die is ook alweer wat ouder. Bekende vrouwen die nu hun borsten laten vergroten, zoals Katja Schuurman, houden zich toch wat in, lijkt het.

Slank met kleine rondingen: Het Fotomodel

Het populairste schoonheidsideaal is misschien wel het Fotomodel. Dit ideaal is vooral atletisch. Het straalt jeugdigheid en beweeglijkheid uit, belangrijk in de strijd om te overleven. Een prehistorische vrouw die veel energie heeft en atletisch is, heeft meer kans dat haar kinderen overleven. Ze heeft wel degelijk ronde vormen, maar deze zijn niet zo groot. Het Fotomodel komt dicht bij het klassieke ideaal uit de Griekse oudheid, hoewel de Griekse vrouwen vaak iets zwaarder gebouwd waren. In de laatste decennia is het Fotomodel nog iets slanker geworden, waarschijnlijk omdat we gezonder willen leven met alle fitness die dat met zich meebrengt. In Nederland is er natuurlijk het icoon Doutzen Kroes, maar het Fotomodel is ook de basis voor allerlei verkiezingen als Miss Holland of Miss Universe.

Beginnende rondingen - Lolita

In 1955 schreef de Russische schrijver Nabokov de klassieker Lolita, een roman

over de smachtende liefde van een oudere man voor een vroegrijp meisje. Lolita heeft de vormen van een meisje dat net nog niet geslachtsrijp is. Ze heeft dus vrouwelijke trekken, maar ook kinderlijke. Dat kinderlijke kan in de man een beschermend gevoel naar boven brengen en het streelt soms zijn ego omdat hij de volwassene is. Het is ook een mannelijke seksuele fantasie: de onschuldige maagd die helemaal voor het eerst losgaat door jou. Maar daarnaast is er ook een interessante verklaring uit de evolutie: als een man er zeker van wil zijn dat een mooi meisje zijn baby draagt, dan is het handig om haar al voor haar geslachtsrijpheid te claimen. Want in de oertijd was een vrouw eigenlijk continue zwanger, de tijd waarin ze ontvankelijk was, was dus zeer beperkt. Het was zaak om precies in de gaten te houden wanneer ze vruchtbaar was, anders was je vaak te laat. We zien Lolita terug in de film Amelie, in de voorliefde van Japanse mannen voor schoolmeisjes en ook op internet is veel porno te vinden in de categorie teenagers.

Nauwelijks Rondingen – Het Catwalkmodel

Het meest verketterde model is het Catwalkmodel. Om de kleding tijdens modeshows op de catwalk mooi uit te laten komen kozen couturiers voor steeds magerder modellen. Er wordt ook wel beweerd dat, omdat de meest couturiers homoseksueel zijn, ze minder met vrouwelijke rondingen hebben. Doordat de botten meer zichtbaar zijn, heeft het Catwalkmodel ook vaak mannelijke trekken. Hoe het ook zit, uiteindelijk was het Catwalkmodel meer een soort wandelende kleerhanger. Hoogtepunt (of dieptepunt) van dit model was midden jaren negentig met de 'heroinelook', een uitgemergelde vrouw die er uitzag alsof ze net een nacht flink had doorgehaald met drank en drugs. Toen anorexia bekender werd, zwol de kritiek op dit model aan. Vrouwen die bladen lazen en catwalkmodellen zagen, zouden tot anorexia aangezet worden. Waarschijnlijk is er wel een verband, maar anorexia is een hele ingewikkelde ziekte. Ze ontstond rond 1870 in de hogere klassen van Engeland, Frankrijk en Duitsland, in een tijd dat er helemaal nog geen televisie of glossies waren. Lage zelfwaardering en seksueel misbruik zijn belangrijke oorzaken, maar er zijn ook aanwijzingen dat anorexia gedeeltelijk erfelijk is. Alle kritiek op het catwalkmodel heeft wel geleid tot maatregelen, vooral toen enkele catwalkmodellen overleden. Eén model zelfs nadat ze letterlijk van de catwalk afstapte. De stad Madrid verbood in 2006 als een van de eersten shows met te magere modellen en daarna volgden vele anderen. Het Catwalkmodel lijkt (gelukkig) op haar retour.

Hoe beoordeel je jezelf?

De meeste vrouwen spiegelen zich dus zoals gezegd aan het Fotomodel, met een scheef oog naar het Glamourmodel. De Rubensvrouw is daarna het belangrijkste ideaal, vooral ook omdat er relatief veel volle vrouwen zijn. Deze zullen toch ook nog vaak willen lijken op het Fotomodel, maar mocht het lijnen niet lukken, dan is de Rubensvrouw wel een uitweg naar meer zelfrespect. Lolita is uiteraard gekoppeld aan een jonge leeftijd en dus minder belangrijk. Maar omdat je met kleding en make-up ook veel kunt doen, komt de Lolita nog best vaak voor. Het Catwalkmodel is gelukkig de minst belangrijke en ook de enige die niet uit de evolutie voortkomt.

Uiteraard spelen in je beoordeling van je eigen lichaam ook veel andere zaken mee: je eigen smaak, de smaak van je vriend(in), een opmerking van iemand, een mooie beroemdheid en zo nog honderd andere invloeden. Maar schoonheidsidealen uit de evolutie zijn erg krachtig en het is zinloos om hier volledig tegen in te gaan. Omdat ze zo fundamenteel zijn, komen ook ze elke keer weer in de media. Het vervelende is dat het idealen zijn, en dus niet haalbaar. Zelfs als een vrouw zich prettig voelt bij het ideaal van de Rubensvrouw zal zich waarschijnlijk weer te groot of te klein vinden. Het is dus nooit goed, zoals de rubriek Anybody ook al jaren laat zien.

Gewoon mooi

Toch is het allemaal niet zo somber. Er is namelijk nog een schoonheidsideaal dat nog niet genoemd is omdat je het nooit in de media ziet. Het is het gemiddelde, de Gewone vrouw. We zien de hele dag mensen om ons heen: in de straat, in de supermarkt, op het werk of in de nachtclub. Al die beelden verwerken we in ons hoofd tot een gemiddelde. We weten wat grote borsten, smalle heupen of een dikke buik is omdat we de hele dag bewust en onbewust vergelijken. De Gewone vrouw is een schoonheidsideaal dat apart, naast alle andere idealen in ons hoofd zit.

Vreemd genoeg is het zelfs het belangrijkste schoonheidsideaal. De meerderheid van de vrouwen die naar de plastisch chirurg gaan willen er dan ook normaal uitzien, niet als een Foto- of Glamourmodel. Het ideaal, dat zien we op de TV en in de bladen. De norm, die zien we op straat. De Gewone vrouw zorgt er voor dat je toch nog wat beter in je vel zit dan je misschien zou verwachten met al die mooie modellen en reclame. Maar nu het mooiste voor het laatst: bij het woord gemiddelde denken we altijd aan saai, een grijze muis. Je zou dus verwachten dat iemand die gemiddeld knap is, niet erg knap is. Maar uit onderzoek blijkt dat het gemiddelde niet gewontjes of neutraal is, maar juist vrij knap! Mooie modellen zijn dan ook vaak een kleine uitvergroting van het gemiddelde: net wat slanker, net wat grotere borsten. Gewoon is mooi.